

## Nr 257.

Ankom till riksdagens kansli den 5 juni 1939 kl. 4 e. m.

*Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående provisorisk avlöningsförstärkning och provisoriskt dyroretstillägg åt vissa befattningshavare m. m. jämte i ämnet väckta motioner.*

(3:e och 4:e avd.)

Uti propositionen (nr 1) angående statsverkets tillstånd och behov under budgetåret 1939/40 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att i avbidan på särskild proposition i ämnet beräkna *dels* under fjärde huvudtiteln (punkt 206) ett förslagsanslag å 700,000 kronor till provisorisk avlöningsförstärkning åt vissa befattningshavare i statens tjänst, *dels ock* under åttonde huvudtiteln (punkt 257) ett förslagsanslag å 25,000 kronor till provisorisk avlöningsförstärkning åt vissa befattningshavare i statens tjänst.

Sedermåra har Kungl. Maj:t uti en den 5 maj 1939 dagtecknad proposition (nr 293), som hänvisats till statsutskottet för förberedande behandling, under åberopande av ett propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att

*dels* medgiva, att provisorisk avlöningsförstärkning och provisoriskt dyroretstillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst m. fl. må i överensstämmelse med av departementschefen i statsrådsprotokollet förordade grunder under budgetåret 1939/40 utgå enligt de närmare föreskrifter, som meddelas av Kungl. Maj:t;

*dels* medgiva, att å hyresbidragen till de beställningshavare av manskapsgrad, till vilka lön utgår enligt i avlöningsreglementet den 11 maj 1928 (nr 128) för fast anställt manskap vid försvarsväsendet intagna löneplaner och som hava Stockholm såsom förläggningssort, må under budgetåret 1939/40 utgå tillfällig förstärkning med ett efter 240 kronor för år beräknat belopp, samt att härav föranledda kostnader må bestridas från vederbörande under fjärde huvudtiteln uppförda anslag till personalens avlöning;

*dels* med tillämpning från och med den 1 juli 1939 medgivna, att i flottans reserv anställd flaggkorpral, vilken på grund av gällande bestämmelser har att i anslutning till övergången från aktiv stat till reserven fullgöra tjänstgöring under minst sex månader i följd, skall för tid, varunder han sålunda behålles i tjänstgöring, åtnjuta hyresbidrag jämte, i förekommande fall, tillfällig förstärkning därå under de förutsättningar och enligt de beräkningsgrunder, som gälla för flaggkorpral å aktiv stat, samt att härav föranledda kostnader må bestridas från det under fjärde huvudtiteln uppförda förslagsanslaget till marinens reservpersonal;

*dels ock* till Provisorisk avlöningsförstärkning åt vissa befattningshavare i statens tjänst å driftbudgeten för budgetåret 1939/40 anvisa såsom förslagsanslag under fjärde huvudtiteln 700,000 kronor samt under åttonde huvudtiteln 25,000 kronor.

I samband med förevarande proposition har utskottet till behandling förehåft följande inom riksdagen väckta motioner, nämligen

*dels* två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herrar *O. G. Karlsson* och *C. A. Härdin* (I: 3) och den andra inom andra kammaren av herrar *C. P. Olsson* i Mellerud och *D. Gustavson* i Västerås (II: 13), däri hemställts, att riksdagen måtte besluta, att personal, som övertages från Östra centralbanan, Uppsala—Enköpings järnväg och Sala—Gysinge—Gävle järnväg, må från och med den 1 januari 1938 och intill dess det av 1938 års riksdag beslutade nya avlöningsreglementet för tjänstemän vid den civila statsförvaltningen träder i kraft komma i åtnjutande av den provisoriska avlöningsförstärkning, som beslutats för vissa befattningshavare i statens tjänst för budgetåren 1937, 1938 och 1939;

*dels* två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *R. Berg* (I: 23) och den andra inom andra kammaren av herr *C. Lindberg* i Stockholm (II: 54), däri hemställts, att riksdagen måtte medgiva, att de extra ordinarie befattningshavare vid försvarsväsendet, vilka, enligt övergångsbestämmelserna i kungl. kungörelsen av den 22 juni 1928 med avlöningsbestämmelser för vissa civila och civilmilitära icke-ordinarie befattningshavare vid försvarsväsendet, efter den 1 juli 1931 uppburit personligt lönetillägg och som hava Stockholm till förläggningssort, skola äga att, räknat fr. o. m. den 1 juli 1931 — utan att det personliga lönetillägget därför minskas — uppbära provisoriskt dyrortstillägg enligt de bestämmelser, som varit och äro gällande för dylikt tillägg;

*dels* två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *N. Holmström* (I: 339) och den andra inom andra kammaren av herr *T. G. von Seth* (II: 511), däri hemställts, att riksdagen måtte besluta, att provisorisk avlöningsförstärkning under budgetåret 1939/40 skall utgå till allt fast anställt manskap vid försvarsväsendet med samma belopp som under innevarande budgetår;

*dels ock* en inom andra kammaren av herr *T. G. von Seth* väckt motion (II: 510), däri hemställts att riksdagen, med avslag å Kungl. Maj:ts proposition nr 293, i vad den avser tidpunkten för ikraftträdandet av i samma proposition föreslagen rätt för vissa flaggkorpraler i flottans reserver att åtnjuta provisorisk avlöningsförstärkning och hyresbidrag, måtte besluta, att de nämnda förmåner skola utgå till ifrågakvarande flaggkorpraler, om deras tjänstgöring börjat den 1 oktober 1938 eller därefter, från och med tjänstgöringsperiodens början.

Beträffande de skäl motionärerna anfört till stöd för sina yrkanden får utskottet hänvisa till motionerna.

Över motionen I: 3 och II: 13 har utskottet med stöd av § 46 riksdagsordningen inhämtat yttrande från järnvägsstyrelsen. Järnvägsstyrelsen har härvid under åberopande av ett av kommunikationsverkens lönenämnd tidigare i samma ämne till Kungl. Maj:t avgivet utlåtande hemställt, att ifrågasvarande motioner icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

### 2. Provisorisk avlöningsförstärkning.

*Befattningshavare i statens tjänst.* Provisorisk avlöningsförstärkning åtnjutes för närvarande — förutom av sådana befattningshavare i statens tjänst, till vilka avlöningsförstärkning i anledning av ny lönereglering icke skall utgå under nästa budgetår — av *dels* innehavarna av vissa ordinarie befattningar vid universiteten i Uppsala och Lund samt vid karolinska medikokirurgiska institutet, *dels ock* av beställningshavare, vilken åtnjuter lön enligt löneplan i avlöningsreglementet den 11 maj 1928 (nr 128) för fast anställt manskap vid försvarsväsendet. Sådan beställningshavare äger dock åtnjuta avlöningsförstärkning allenast om han enligt avlöningsreglementets bestämmelser äger tillgodoräkna sig en tjänstetid av minst tre år eller har eget hushåll och antingen är gift eller ock varit gift och fortfarande har minderårigt barn hos sig.

I en till Kungl. Maj:t ställd skrift har försvarsväsendets underbefälsförbund anhållit, att provisorisk avlöningsförstärkning måtte under nästa budgetår tillkomma allt fast anställt manskap vid försvarsväsendet. Samma förbund har därjämte hos Kungl. Maj:t anhållit, att flaggkorpraler i flottans reserv, vilka omedelbart efter det anställning i reserven vunnits, inkallats till tjänstgöring under 12 eller 6 månader i en följd, måtte erhålla provisorisk avlöningsförstärkning enligt samma grunder, som gälla för personal på aktiv stat, samt att sådan förstärkning måtte retroaktivt utgå till beställningshavare, vilka hittills fullgjort sådan tjänstgöring. Sistnämnda framställning har tillstyrkts av marinförvaltningen, försvarsväsendets lönenämnd och statskontoret, varvid emellertid marinförvaltningen avstyrkt, att blivande bestämmelser givas retroaktiv verkan, lönenämnden ansett, att förstärkningen bör utgå till personal vars tjänstgöring börjat tidigast den 1 oktober 1938, och statskontoret förordat retroaktiv tillämpning av bestämmelserna räknat från och med den 1 januari 1939.

*Departementschefen* har härutinnan anfört, bland annat, följande:

Jag förordar, att provisorisk avlöningsförstärkning må under nästa budgetår tillkomma *dels* innehavare av sådan ordinarie befattning vid universitetet i Uppsala eller Lund eller vid karolinska medikokirurgiska institutet, å vilken civila avlöningsreglementet icke blir tillämpligt, *dels ock* beställningshavare, vilken åtnjuter lön enligt löneplan i avlöningsreglementet den 11 maj 1928 (nr 128) för fast anställt manskap vid försvarsväsendet. Någon ändring beträffande nämnda tjänstemän av gällande grunder för förstärkningens åtnjutande anser jag mig icke böra tillstyrka.

Vad angår den ifrågasatta rätten till provisorisk avlöningsförstärkning för flaggkorpraler i flottans reserv anser jag i likhet med de hörda myndigheterna, att sådan förstärkning bör utgå. Enligt numera gällande bestäm-

meler (förordningen den 19 november 1937, nr 894) äro i reserven utnämnda flaggkorpraler skyldiga att, enligt i kommandoväg utfärdade närmare föreskrifter, fullgöra tjänstgöring under 12 månader som regel i en följd omedelbart efter det anställning i reserven vunnits. Det synes skäligt, att ifrågavarande flaggkorpraler under nämnda tjänstgöring omedelbart efter övergången till flottans reserv bibehållas vid den rätt till provisorisk avlöningsförstärkning, som tillkommit dem under tjänstgöringen å aktiv stat. Någon retroaktiv tillämpning av blivande bestämmelser i ämnet finner jag mig dock icke böra förorda.

I enlighet med det anförda böra, på sätt i statsverkspropositionen förutsetts, särskilda anslag till provisorisk avlöningsförstärkning åt befattningshavare i statens tjänst å riksstaten för nästa budgetår uppföras under fjärde och åttonde huvudtitlarna. Anledning att frångå de i statsverkspropositionen beräknade anslagsbeloppen synes icke föreligga.

*Befattningshavare i kommuns tjänst.* I propositionen nr 176 till årets riksdag har framlagts förslag till provisoriska avlöningsbestämmelser under budgetåret 1939/40 till vissa kommunanställda lärare m. fl. Enligt propositionen skola de av ifrågavarande befattningshavare, som äro berättigade till personlig lönefyllnad, äga kvarstå på nuvarande lönestat, därest de göra anmälan i sådant hänseende inom viss av Kungl. Maj:t bestämd tid. I propositionen har vidare förutsetts, att befattningshavare, som gjort sådan anmälan, skola under nästa budgetår äga åtnjuta provisorisk avlöningsförstärkning enligt nu gällande bestämmelser.

I nu föreliggande proposition har *departementschefen* förordat, att provisorisk avlöningsförstärkning må i enlighet med nu gällande grunder under nästa budgetår tillkomma sådana folk- och småskollärare och med dem i avlöningshänseende likställda befattningshavare ävensom sådana lärare vid kommunala flickskolor, kommunala mellanskolor, praktiska mellanskolor och högre folkskolor, å vilka de i förberörda proposition nr 176 framlagda provisoriska avlöningsbestämmelserna icke bliva tillämpliga.

#### **Provisoriskt dyrortstillägg.**

I förevarande proposition har vidare upptagits till behandling frågan om rätt för befattningshavare, som vid tidigare lönereglering kommit i åtnjutande av personliga lönetillägg till skydd mot löneminskning, att utan minskning i det personliga lönetillägget uppbära provisoriskt dyrortstillägg. Under framhållande av att spørsmålet, huruvida det provisoriska dyrortstillägget bör föranleda minskning av det personliga lönetillägget beträffande vissa under marinförvaltningen lydande tjänstemän, varit föremål för prövning såväl i administrativ besvärsväg som av högsta domstolen — varvid högsta domstolen avslagit framställt yrkande om utbekommande av oförminskat personligt lönetillägg vid sidan av det provisoriska dyrortstillägget — och under erinran tillika om de i förutnämnda motioner I: 23 och II: 54 gjorda yrkandena, har *departementschefen* anfört följande:

»I det avlöningsmål, för vilket en kortfattad redogörelse här lämnats, hava olika meningar från domstolarnas och andra myndigheters sida gjort sig gällande, huruvida det provisoriska dyrortstillägget bör föranleda minskning av befattningshavare tillkommande personligt lönetillägg. Även inom myndigheterna ha meningsskiljaktigheter förekommit mellan de i besluten deltagande. Det provisoriska dyrortstilläggets syfte har varit att bereda statstjänstemännen å de dyraste orterna någon kompensation för de i förhållande till andra orter höjda levnadskostnaderna. Det synes i och för sig icke vara självklart, att den särskilda förmån, som det provisoriska dyrortstillägget avsett att skapa för tjänstemännen, icke skulle få tillgodonjutas av befattningshavare med rätt till personligt lönetillägg. Någon uttrycklig föreskrift om att det provisoriska dyrortstillägget skulle inverka på storleken av det personliga lönetillägget eller att provisoriskt dyrortstillägg ej skulle tillkomma befattningshavare med personligt lönetillägg har ej heller meddelats.

För egen del anser jag billighetsskäl tala för, att befattningshavare, som vid tillkomsten av det provisoriska dyrortstillägget ägt uppbära personligt lönetillägg, icke skola på grund av det förra tillägget lida minskning i det senare och således uteslutas från den kompensation för, relativt sett, höjda levnadskostnader, vilken det provisoriska dyrortstillägget avsett att bereda. Därest riksdagen ej däremot framställer erinran, är det därför min avsikt att framdeles underställa Kungl. Maj:t förslag, enligt vilket i 1928 års kungörelse avsedda befattningshavare, som vid tillkomsten av det provisoriska dyrortstillägget ägt uppbära personligt lönetillägg, med retroaktiv verkan förklaras icke skola på grund av det provisoriska dyrortstillägget lida minskning i det personliga lönetillägget. Däremot synes tillräcklig anledning icke finnas att medgiva motsvarande förmån i de fall, då befattningshavare vid senare lönereglering blivit berättigade att uppbära personligt lönetillägg, som från början beräknats med hänsyn jämväl till befattningshavarnas rätt att uppbära provisoriskt dyrortstillägg.

Med ledning av förefintliga uppgifter torde merkostnaden vid beräkning av de personliga lönetilläggen på sätt jag nu förordat kunna för tiden 1 juli 1931—30 juni 1939 uppskattas till omkring 100,000 kronor. Merkostnaden bör givetvis bestridas av de medel, av vilka utgifterna för de personliga lönetilläggen eljest gäldas.

Även för andra personalgrupper än den nu ifrågavarande ha bestämmelser om personligt lönetillägg meddelats i anslutning till löneregleringar, som ägt rum före tillkomsten av det provisoriska dyrortstillägget. Likväl torde man kunna räkna med, att sådana äldre personliga lönetillägg icke, utom möjligen i enstaka undantagsfall, utgått efter det provisoriska dyrortstilläggets tillkomst. Förekomma sådana undantagsfall, bör givetvis även för dem gälla, att det personliga lönetillägget ej skall minskas på grund av dyrortstillägget.

I det förevarande sammanhanget må omnämnas en från försvarets civila tjänstemannaförbund inkommen framställning om meddelande av särskild föreskrift, att den provisoriska avlöningsförstärkningen icke skall leda till minskning i personligt lönetillägg enligt 1928 års kungörelse. Av arméförvaltningens yttrande över denna framställning inhämtas, att ämbetsverket, i olikhet mot marinförvaltningen, ansett sig icke kunna utan stöd av direkt föreskrift utbetala det personliga lönetillägget oförminskat vid sidan av provisorisk avlöningsförstärkning. Då emellertid riksdagen redan i skrivelse nr 474 år 1937 tillkännagivit sin uppfattning om vad som i detta hänseende bör gälla och Kungl. Maj:t lär vara oförhindrad att meddela de ytterligare föreskrifter om det personliga lönetillägget, som kunna finnas erforderliga

för att åvägabringa en likformig tillämpning även i nu berörda hänseende, torde det icke vara påkallat att här upptaga detta ärende till närmare behandling.»

*Befattningshavare i kommuns tjänst.*

Beträffande de kommunalanställda lärarna och med dem i avlöningshänseende likställda befattningshavarna har *departementschefen* förordat, att — i överensstämmelse med vad som förutsatts vid framläggande av förslag i proposition nr 176 om provisoriska avlöningsbestämmelser för de kommunanställda lärarna m. m. — provisoriskt dyrortstillägg enligt nu gällande bestämmelser skola under nästa budgetår tillkomma allenast dem, å vilka sagda bestämmelser icke bliva tillämpliga.

**Förstärkning av hyresbidrag m. m.**

Enligt 1928 års avlöningsreglemente för fast anställt manskap vid försvarsväsendet utgår hyresbidrag till vissa beställningshavare, däribland korpraler. Såsom förutsättning gäller, att beställningshavaren innehar en beräknad tjänstetid av minst 72 månader samt antingen är gift eller ock varit gift och fortfarande har minderårigt barn hos sig. Hyresbidraget utgår med 252 kronor om året å förläggningssort, tillhörande endera av ortsgrupperna A, B och C, 288 kronor å förläggningssort tillhörande endera av ortsgrupperna D, E och F, samt 324 kronor å förläggningssort, tillhörande ortgruppen G. Såsom förut angivits utgår för närvarande en tillfällig förstärkning med 240 kronor om året till beställningshavare med Stockholm som förläggningssort.

Försvarsväsendets underbefälsförbund har anhållit, att flaggkorpraler i flottans reserv, vilka omedelbart efter det anställning i reserven vunnits, inkallats till tjänstgöring under 12 eller 6 månader i en följd, måtte erhålla hyresbidrag enligt samma grunder, som gälla för personal på aktiv stat, samt att dylikt bidrag måtte retroaktivt utgå till beställningshavare, vilka hittills fullgjort sådan tjänstgöring. Över framställningen hava utlåtanden avgivits av marinförvaltningen, försvarsväsendets lönenämnd och statskontoret. Ämbetsverken hava intagit samma ståndpunkt i förevarande fråga som de, på sätt i det föregående angivits, intagit beträffande provisorisk avlöningsförstärkning åt ifrågasatta flaggkorpraler.

*Departementschefen* har i detta ämne anfört följande:

Då de skäl, som utgjort motiv för att under budgetåret 1938/39 bereda tillfällig förstärkning av hyresbidragen åt vissa beställningshavare av manskapsgrad vid försvarsväsendet, torde komma att föreligga jämväl under budgetåret 1939/40, finner jag mig böra tillstyrka, att under sistnämnda budgetår skall utgå tillfällig förstärkning å hyresbidragen enligt nu gällande grunder. Kostnaderna härför torde, på sätt hittills ägt rum, böra bestridas från vederbörande under fjärde huvudtiteln uppförda anslag till personalens avlöning.

Vad angår den ifrågasatta rätten till hyresbidrag för flaggkorpraler i flottans reserv tillstyrker jag i likhet med de hörda myndigheterna, att sådant bidrag må utgå. Till stöd härför får jag åberopa vad jag i det föregående

anfört vid behandlingen av frågan om provisorisk avlöningsförstärkning till ifrågavarande beställningshavare. Någon retroaktiv tillämpning av blivande bestämmelser i ämnet finner jag mig icke böra förorda. Hyresbidragen torde böra bestridas av det under fjärde huvudtiteln uppförda förslagsanslaget till marinens reservpersonal. I förekommande fall bör å hyresbidragen utgå tillfällig förstärkning enligt de grunder, som gälla för flaggkorpraler å aktiv stat. Den årliga kostnaden för ifrågavarande hyresbidrag torde kunna beräknas till omkring 14,000 kronor, vartill komma kostnaderna för dyrtidstillägg.

I förevarande proposition har Kungl. Maj:t framlagt förslag i fråga om provisorisk avlöningsförstärkning och provisoriskt dyrorrtstillägg till vissa befattningshavare i statens tjänst och till vissa kommunanställda lärare, i fråga om förstärkning av hyresbidrag till vissa beställningshavare av manskapsgrad vid försvarsväsendet ävensom rörande hyresbidrag jämte, i förekommande fall, förstärkning därå till vissa flaggkorpraler i flottans reserv.

Enligt Kungl. Maj:ts förslag skall *provisorisk avlöningsförstärkning* i enlighet med de grunder, som för närvarande i sådant hänseende äro gällande, under nästkommande budgetår utgå dels till innehavare av sådan ordinarie befattning vid universiteten i Uppsala eller Lund eller vid karolinska mediko-kirurgiska institutet, å vilken civila avlöningsreglementet icke blir tillämpligt, dels till vissa beställningshavare för försvarsväsendet, vilka åtnjuta lön enligt löneplan i avlöningsreglementet den 11 maj 1928 (nr 128) för fast anställt manskap vid försvarsväsendet, dels ock till sådana folk- och småskollärare m. fl. ävensom till sådana lärare vid kommunala flickskolor, kommunala mellanskolor, praktiska mellanskolor och högre folkskolor, å vilka de för årets riksdag föreslagna provisoriska avlöningsbestämmelserna icke bliva tillämpliga. Provisorisk avlöningsförstärkning föreslås ock skola tillkomma flaggkorpral, som övergår till flottans reserv och i samband med övergången omedelbart inkallas till tjänstgöring. Sådant beställningshavare skulle under nämnda tjänstgöring bibehålla den rätt till dylik löneförmån, som han redan förut innehaft under sin anställningstid på aktiv stat.

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot vad Kungl. Maj:t sålunda föreslagit. Utskottet har följaktligen icke ansett tillräckliga skäl föreligga att tillstyrka bifall till det i motionerna I: 339 och II: 511 framställda yrkandet, att provisorisk avlöningsförstärkning må för nästkommande budgetår beredas allt fast anställt manskap vid försvarsväsendet med samma belopp, som utgår under innevarande budgetår. Yrkandet i fråga innebär, att jämväl sådan ogift beställningshavare, tillhörande manskapsgrad, som icke kan räkna tre tjänstår, skulle komma i åtnjutande av provisorisk avlöningsförstärkning med det belopp, 144 kronor för år, som för närvarande tillkommer ogift beställningshavare med minst tre års tjänstetid. Utskottet vill erinra, hurusom utredningsarbeten för närvarande pågå inom 1936 års lönekommitté rörande reglering av avlöningsförhållandena för det fast anställda manskapet vid försvarsväsendet. Då utskottet förväntar, att förslag i ämnet redan nästkommande år förelägges riksdagen till prövning,

Utskottet.

måste utskottet finna det mindre lämpligt att nu föreslå en utvidgning av det år 1937 införda systemet med provisorisk avlöningsförstärkning.

I motionen II: 510 har yrkats, att den förmån av provisorisk avlöningsförstärkning, som enligt Kungl. Maj:ts förslag skulle under nästa budgetår tillkomma flaggkorpral, som övergår till flottans reserv, måtte få utgå till den, som den 1 oktober 1938 eller därefter övergått i reserven. Utskottet anser sig på de i motionen anförda skälen, och då det här är fråga om samma tjänstgöring i en följd, som tidigare fullgjorts under stamanställning, böra tillstyrka bifall till motionärens hemställan. Någon förhöjning av det under fjärde huvudtiteln upptagna förslagsanslaget till provisorisk avlöningsförstärkning anser utskottet på grund härav icke påkallad.

I detta sammanhang torde ock utskottet böra beröra den i motionerna I: 3 och II: 13 gjorda framställningen. I nämnda motioner har hemställts, att den personal vid statens järnvägar, som övertagits från Östra centralbanan, Uppsala—Enköpings järnväg och Sala—Gysinge—Gävle järnväg, måtte berättigas retroaktivt från och med den 1 januari 1938 och intill dess civila avlöningsreglementet träder i kraft komma i åtnjutande av provisorisk avlöningsförstärkning enligt samma grunder, som hittills tillämpats i fråga om andra befattningshavare i statens tjänst. Utskottet torde i anledning av motionerna få erinra, att 1937 års riksdag vid behandling av Kungl. Maj:ts då föreliggande proposition angående provisorisk avlöningsförstärkning m. m. uttalade, att befattningshavare tillkommande personligt lönetillägg icke borde på grund av den provisoriska avlöningsförstärkningen undergå någon minskning. I enlighet härmed hava ock tidigare av statens järnvägar från enskilda banor övertagna befattningshavare efter inplacering å den för statens tjänstemän gällande löneskalan kommit i åtnjutande av provisorisk avlöningsförstärkning utöver de personliga lönetillägg, som i förekommande fall tillerkänts dem till förhindrande av löneminskning till följd av övergången i statens järnvägars tjänst. Riksdagens ifrågasvarande uttalande har emellertid ansetts icke vara tillämpligt å de befattningshavare, som efter den 1 juli 1937 på grund av statens förvärv av enskilda järnvägar övergått å statens järnvägars aktiva personalstat, utan har beträffande dylika tjänstemän den provisoriska avlöningsförstärkningen ansetts böra medräknas vid den jämförelse mellan löneförmånerna före och efter övergången, som skett vid deras inplacering å den statliga löneskalan. Följden härav har blivit, att vissa av de befattningshavare, som förut tillhört de i motionerna omnämnda järnvägarna, efter övergången till statens järnvägar blivit något sämre ställda i lönehänseende än de tjänstemän, som före tillkomsten den 1 juli 1937 av den provisoriska avlöningsförstärkningen övergått på aktiv stat vid statens järnvägar. Då det synes utskottet skäligt, att förstnämnda befattningshavare bliva i förevarande hänseenden likställda med den tidigare från enskilda järnvägar övertagna personalen, vill utskottet uttala sig för, att åtgärder i detta syfte vidtagas samt att den förhöjning i löneförmånerna, som härav må betingas, får utgå för tiden den 1 januari 1938—den 30 juni 1939.



Vad härefter angår Kungl. Maj:ts förslag i fråga om *provisoriskt dyrortstillägg*, delar utskottet den av departementschefen uttalade uppfattningen, att befattningshavare, som vid tillkomsten av det provisoriska dyrortstillägget ägt uppbära personligt lönetillägg, icke bör på grund av det förra tillägget lida minskning i det senare och således uteslutas från den kompensation för, relativt sett, höjda levnadskostnader, vilka det provisoriska dyrortstillägget är avsett att bereda. Utskottet har sålunda intet att erinra mot att de extra ordinarie tjänstemän vid försvarsväsendet, vilka vid övergång till avlöningsbestämmelserna i kungörelsen den 22 juni 1928 (nr 215) erhöles personligt lönetillägg till förhindrande av löneminskning men som vid tillkomsten sedermera av det provisoriska dyrortstillägget fått det personliga lönetillägget minskat, med retroaktiv verkan förklaras icke skola på grund av det provisoriska dyrortstillägget lida minskning i dem tillerkänt personligt lönetillägg.

Slutligen får utskottet tillstyrka Kungl. Maj:ts förslag i fråga om beredande under nästa budgetår åt vissa befattningshavare av manskapsgrad vid försvarsväsendet av *tillfällig förstärkning av hyresbidrag* i enlighet med i sådant hänseende nu gällande grunder. På sätt Kungl. Maj:t föreslagit torde hyresbidrag jämte, i förekommande fall, tillfällig förstärkning därå böra under nästa budgetår få utbetalas till de flaggkorpraler i flottans reserv, vilka omedelbart efter övergången till reserven inkallas till tjänstgöring. I anslutning till den ståndpunkt utskottet i det föregående intagit till frågan om provisorisk avlöningsförstärkning till ifrågavarande flaggkorpraler vill utskottet jämväl förorda bifall till det i motionen II: 510 gjorda yrkandet i fråga om utbetalning av hyresbidrag för tiden från den 1 oktober 1938 eller senare tidpunkt.

I övrigt föranleder Kungl. Maj:ts förevarande proposition icke något särskilt uttalande från riksdagens sida. I anledning av vad som yrkats i de likalydande motionerna I: 23 och II: 54 angående provisoriskt dyrortstillägg till den extra ordinarie personal vid försvarsväsendet, som uppburit personligt lönetillägg, vill utskottet erinra, att detta yrkande torde få anses hava blivit tillgodosett genom Kungl. Maj:ts i förevarande proposition härutinnan framlagda, av utskottet i det föregående tillstyrkta förslag.

Under återopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att riksdagen må

a) i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 293 och med avslag å motionerna I: 339 och II: 511 ävensom i anledning av motionen II: 510 i nu behandlad del samt motionerna I: 23 och II: 54, medgiva, att provisorisk avlöningsförstärkning och provisoriskt dyrortstillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst m. fl. må i överensstämmelse med av departementschefen i statsrådsprotokollet och av utskottet här ovan i fråga om flaggkorpraler i reserven förordade grunder under budgetåret 1939/40 utgå enligt de närmare föreskrifter, som meddelas av Kungl. Maj:t;

b) medgiva, att å hyresbidragen till de beställningshavare av manskapsgrad, till vilka lön utgår enligt i avlöningsreglementet den 11 maj 1928 (nr 128) för fast anställt manskap vid försvarsväsendet intagna löneplaner och som hava Stockholm såsom förläggningssort, må under budgetåret 1939/40 utgå tillfällig förstärkning med ett efter 240 kronor för år beräknat belopp, samt att härav föranledda kostnader må bestridas från vederbörande under fjärde huvudtiteln uppförda anslag till personalens avlöning;

c) i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och motionen II: 510 i nu behandlad del medgiva, att i flottans reserv anställd flaggkorpral, vilken på grund av gällande bestämmelser har att i anslutning till övergången från aktiv stat till reserven fullgöra tjänstgöring under minst sex månader i följd, skall, med tillämpning från och med den 1 juli 1939, för tid, varunder han sålunda behålles i tjänstgöring, åtnjuta hyresbidrag jämte, i förekommande fall, tillfällig förstärkning därå under de förutsättningar och enligt de beräkningsgrunder, som gälla för flaggkorpral å aktiv stat, att enahanda förmån må under enahanda förutsättningar och beräkningsgrunder tillkomma flaggkorpral, som under tiden 1 oktober 1938—30 juni 1939 övergått i reserven, samt att härav föranledda kostnader må bestridas från det under fjärde huvudtiteln uppförda förslagsanslaget till marinens reservpersonal;

d) till *Provisorisk avlöningsförstärkning åt vissa befattningshavare i statens tjänst* för budgetåret 1939/40 anvisa såsom förslagsanslag

- 1) under fjärde huvudtiteln 700,000 kronor;
- 2) under åttonde huvudtiteln 25,000 kronor;

e) besluta, att motionerna I: 3 och II: 13, i den mån de ej må anses besvarade genom vad utskottet anfört, ej må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 5 juni 1939.

På statsutskottets vägnar:

ANDERS RÅSTOCK.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Grånebo*, *Johansson* i Fredrikslund, *Nilsson* i Malmö, *Andersson* i Fältenborg, *Bergström*, *Gustafsson* i Benestad, *Ström* i Lidköping, *Larsson* i Varberg, *Carlström*, *Magnusson* i Kalmar, *Sundberg* och *Bäcklund*; samt

från andra kammaren: herrar *Råstock*, *Jansson* i Falun, *Magnusson* i Skövde, *Svensson* i Grönvik, *Eriksson* i Stockholm, *Danielsson*, *Ward*, *Staxäng*, *Andersson* i Malmö, *Bergström*, *Mårtensson* och *Hansson* i Rubbestad.